

LHL Internasjonal

Testamentarisk gave

-et bidrag til kampen mot tuberkulose

Innledning	s 3
Hvorfor opprette et testament?	s 4
Hvem arver?	s 5
Ektefeller med og uten barn	s 6
Samboere med og uten barn	s 7
Hvordan opprette et testament?	s 8
Formelle krav	s 9
Oppbevaring av testament	s 10

Forsidefoto: Arkangelsk

Sasha er 5 år. Hun bor på Barnesanatoriet i Arkhangelsk. Når hun blir frisk, skal hun begynne på skolen. Planen er å bli kirurg. Inntil videre øver hun seg med Barnesanatoriets legeutstyr.

Foto: Ole Morten Melgård

—

Utgiver: LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse
August 2013, opplag 3000

Foto: Marcus Bleasdale, Karin Beate Nøsterud,
Ole Morten Melgaard og Eirik Harstad

Grafisk formgivning: Kjetil Falkum Løvik

Trykk: Andvord

Papir: Munken Polar, 130 g

Gave som redder liv

LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse (LHL Internasjonal) har laget dette veiledningsheftet for deg som går med tanke om å opprette et testament. Vi er takknemlige for alle gaver – små og store. Ved å inkludere LHL Internasjonal i ditt testament bidrar du til å redde liv og til å bedre livskvaliteten til mennesker som rammes av tuberkulose. Visjonen vår er en verden uten tuberkulose.

Tuberkulose kan behandles. Likevel dør det rundt 1,4 millioner mennesker hvert år av sykdommen og millioner av barn er foreldreløse på grunn av den. Tuberkulose rammer først og fremst fattige mennesker som har dårlige levekår. Det er mange myter og mye skam knyttet til tuberkulose, noe som blant annet fører til at mange ikke våger å oppsøke hjelp før det er for sent.

LHL Internasjonal har lang og bred erfaring i kampen mot tuberkulose. Vi samarbeider nært med de som er rammet av sykdommen, med lokale organisasjoner og helsemyndigheter, både i Norge og i utlandet. Sammen arbeider vi for økt kunnskap og retten til liv og helse for tuberkuloserammede.

Dersom du velger å testamentere en gave til LHL Internasjonal bidrar du til at flere mennesker får riktig behandling i tide, at færre mennesker smittes og blir syke og at flere barn får vokse opp med sine foreldre. Ta gjerne kontakt med oss dersom du ønsker nærmere informasjon.

Beste hilsen
LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse

Trude Bang
Trude Bang

Foto: Eirik Harstad

Hvorfor opprette et testament?

Alle mennesker, uansett livssituasjon, bør opprette et testament. Dermed er du selv med på å bestemme hvem som skal disponere arven etter deg.

Ved å opprette testament kan du være sikker på at din egen vilje blir fulgt etter at du er borte. Mange ønsker å tilgodese andre enn de som er arvinger etter loven. Så lenge du ivaretar arvelovens regler, kan du gi resten til hvem eller hva du måtte ønske, såfremt formålet er lovlig.

LHL Internasjonal arbeider med tuberkulosebekjempelse. Gjennom ditt testament kan du gi ditt bidrag til å hjelpe andre.

Hvem arver?

Grunnlaget for arv skjer gjennom slektskap, ekteskap eller testament. Slekten er inndelt i tre såkalte arvegangsklasser.

- Barn, barnebarn og videre nedover tilhører første arvegangsklasse, og kalles livsarvinger.
- Foreldre, søsken og videre nedover kalles andre arvegangsklasse.
- Tredje arvegangsklasse er besteforeldre, onkler og tanter, fettere og kusiner.

Tanzania. Horace er 13 år. Han elsker å gå på skolen. Matematikk er yndlingsfaget. Det går greit å ta medisiner, men han er ofte så sulten at det er vanskelig for ham å følge med på det lærerne sier. Foto: Karen Beate Nøstrud

Ektefeller med og uten barn

Dersom du etterlater deg livsarvinger, har din ektefelle rett til å arve en fjerdepart av det du etterlater deg. Uansett har ektefellen krav på en minimumsarv på fire ganger folketrygdens grunnbeløp (4G).

Barn arver automatisk sine foreldre. Hovedregelen er at denne pliktdelsarven utgjør to tredjedeler. (Det er likevel et "tak" på hvor mye barna kan kreve fra hver av foreldrene.) Alt utover denne pliktdelsarven kan du disponere fritt.

Hvis du ikke etterlater deg livsarvinger, men har foreldre, søsken eller etterkommere etter disse, har din ektefelle rett til å arve halvparten av det du etterlater deg. Uansett har ektefellen krav på en minimumsarv på seks ganger folketrygdens grunnbeløp (6G).

Den delen av arven som overstiger pliktdelen til livsarvinger og ektefelle, kan du fritt disponere ved å opprette testament. Du kan velge å gi til samboer, andre slektninger, personer utenfor slekten eller til et veldedig formål.

Ektepar uten livsarvinger bør vurdere å opprette et gjensidig testament. Hensikten er å sette opp regler der partene blir enige om hvordan den lengstlevende kan disponere det som blir igjen.

Samboere med og uten barn

Fordi samboere kun har begrenset arverett, bør disse opprette et gjensidig testament for å sikre hverandre. I tillegg bør det også lages en samboeravtale hvor eiendomsretten til bolig, løsøre og annen formue fremgår. Dermed kan det være lettere å finne ut hvem som eier hva.

Mange ektefeller og samboere kan i dag ha flere barn fra tidligere ekteskap eller samboerforhold. Hvem skal arve hva, og hvilke regler som gjelder, kan derfor ofte være komplisert. Kontakt en advokat for nærmere råd og veiledning.

Nepal: Mange ønsker å beskytte sine barn fra sykdommen og sender dem bort til noen som kan ta vare på dem. Foto: Marcus Bleasdale

Hvordan opprette et testament?

Når du har bestemt deg for å opprette et testament, er det lurt å sette opp en liste over eiendelene dine. En slik liste kan inneholde hus, eiendom, bil, bankkonti, møbler, lån, smykker osv. Hvis mulig, før opp en cirkaverdi.

Når man i et testament fører opp hvem som skal ha hva, er det lurt å angi dette i prosenter og ikke i kroner. Derved ivaretar man verdisvingninger som følge av for eksempel endringer i bolig- og eiendomsmarkedet.

Dersom du ønsker å testamentere noe til et et veldedig formål, nevnt navnet på den organisasjonen du ønsker skal begunstiges, istedenfor selve "saken". Da er du sikker på at arven din blir tildelt helt i tråd med din vilje.

Når du har skrevet ned ønskene dine, bør du få noen til å hjelpe deg med å sette opp et testament i juridisk bindende språkdrakt. Deretter gjennomgår dere testamentet sammen, slik at du kan forsikre deg om at ingenting er utelatt, og at du forstår alt som er skrevet. Først da er testamentet klart til å underskrives.

Du kan når som helst endre eller trekke tilbake et testament. Det kan du gjøre skriftlig på samme måten som du laget testamentet, altså med vitner og de rette formuleringene.

Dersom du vil endre alt, er det sikrest å skrive et nytt testament der du skriver at det gamle testamentet trekkes tilbake.

Ønsker du å få tilsendt et oppsett som viser et riktig testament, kontakt LHL Internasjonal.

Formelle krav

For at et testament ikke skal bli ugyldig og verdiløst, er det noen viktige krav som må følges.

- Testamentet skal signeres av to vitner som begge er fylt 18 år.
- Vitnene må være habile. Det vil si uten tilknytning til den eller de som er begunstiget i testamentet.
- Vitnene skal være valgt av vedkommende som skriver testamentet (testator).
- Vitnene må være til stede samtidig når testator skriver under testamentet eller vedkjenner seg sin underskrift.
- Vitnene bør skrive under på at testator «var ved full sans og samling» da testamentet ble satt opp.
- Testator og vitner må oppgi fullstendig navn og fødselsnummer. Dette er en forutsetning dersom testamentet skal kunne oppbevares i skifteretten.
- Testamentet kan skrives på vanlig papir.

Oppbevaring av testamentet

Ta godt vare på originalen. Kopier er svært sjelden gyldige. En testator kan kaste testamentet hvis vedkommende ønsker å endre det eller skrive et helt nytt. En kopi sier ikke noe om hvorvidt testator har angret seg eller tilbakekalt testamentet. Men det kan være lurt å ha et kort notat hjemme med opplysning om hvor originalen befinner seg.

Når dødsbo gjennomgås av slektninger, kan en som ikke er tilgodesett i testamentet, finne det og ødelegge det. Informer derfor gjerne arvingene om at et testament er skrevet og hvor det er oppbevart.

Kort sagt:

Det er alltid best å oppbevare et testament i tingretten/skifteretten. Nest beste løsning er å oppbevare testamentet i en bankboks. Å oppbevare testamentet i hjemmet, er et dårlig alternativ. Skulle det komme bort, vil det ikke bli lagt til grunn i et arveoppgjør.

Tanzania. Mange tidligere tuberkulosepasienter jobber som frivillige og er viktige støttespillere for pasienter på behandling. De vet hvordan det er å leve med sykdommen og tør å snakke om den. De er levende bevis på at det er mulig å bli frisk.

Foto: Karen Beate Nøsterud

LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse

Adresse: Grensen 3, 7 etasje, 0159 Oslo

Telefon: + 47 22 79 92 22

post@lhl-internasjonal.no

www.lhl-internasjonal.no

Giverkonto: 1503 33 09462

En verden uten tuberkulose

LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse (LHL Internasjonal) ble opprettet av LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, 1. januar 2013.

LHL ble i 1943 etablert som de Tuberkuløses hjelpeorganisasjon (THO).

Organisasjonen skiftet navn til LHL i 1961, men har fortsatt å jobbe med tuberkulose både i Norge og i utlandet. LHL Internasjonal har som oppgave å videreføre og videreutviklet dette arbeidet.

Våre hovedmål:

- Sikre rett til liv og helse for tuberkuloserammede
- Sikre brukermedvirkning for tuberkulosepsyke
- Hindre at tuberkuloserammede blir diskriminert
- Bekjempe tuberkulose og stoppe smittespredningen i samfunnet

Vi arbeider med tuberkulosebekjempelse i Afrika, Asia, Øst-Europa og Norge.

Våre partnere er pasientorganisasjoner, nasjonale helsemyndigheter og forskningsinstitusjoner. Vi samarbeider for å heve kvaliteten på tjenestene til tuberkulosepasienter blant annet via faglig rådgivning, opplæring av helsepersonell, likemannstjeneste og utvikling av pasientvennlig informasjonsmateriell. Vi arbeider også politisk for å bekjempe tuberkulose, blant annet er vi pådrivere for forskning på nye medisiner og vaksine.

lhl-internasjonal.no